

حذف معافیت مالیاتی یعنی مخدوش کردن هویت ذاتی مناطق آزاد

متأسفانه در آخرین برنامه بودجه کشور که برای سال 1400، به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از شمول یکی از مهمترین این امتیازات که معافیت مناطق آزاد از مالیات بر ارزش افزوده بود، خارج شدند و به واقع یکی از مهمترین مشوق‌های مناطق آزاد که در همه جای دنیا معمول است، از مناطق آزاد ایران سلب شد.

در گفتگوی خبرنگار جهان اقتصاد با محمدصادق مبرهن دبیر اجرایی شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد و همچنین دبیر اجرایی بازرگانی و صنایع منطقه آزاد چابهار، این تصمیم و تبعات آن برای مناطق آزاد را مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

دبیر اجرایی شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد با طرح این مقدمه که مطابق ماده یک قانون مناطق آزاد برخلاف ادعای منتقدین مناطق آزاد که معتقد هستند که این مناطق صرفاً باید رویکرد صادراتی داشته باشند، این مناطق به عنوان دروازه تجارت شناخته می‌شوند و تجارت دو بخش صادرات و واردات را در زیرمجموعه خود دارد، افزود: به استثنای منطقه آزاد کیش، دیگر مناطق آزاد کشور در محروم‌ترین نقاط کشور تأسیس شده‌اند و براساس آنچه در قانون برای عملکرد این مناطق پیش‌بینی شده بود، می‌توان به جرأت مدعی شد که مناطق آزاد کارنامه کاملاً موفق و قابل دفاعی داشته‌اند.

محمدصادق مبرهن با اشاره به اینکه در قانونی که سه دهه پیش تصویب تاکنون اجرا شده است، مزایایی جهت جذب و حضور سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی در نظر گرفته شده است، مطرح کرد: در اداره این مناطق نیز رویکرد متفاوتی نسبت به قوانین و مقررات سرزمین اصلی وجود داشته است و قانون‌گذار نیز بر اداره این مناطق صرفاً توسط قانون خودشان تأکید داشته و همچنین بر این مهم که مناطق از اعمال مدیریت‌های متفاوت و دخالت‌ها در امان باشند تأکید شده است.

مبرهن گفت: در همین راستا در ماده 13 قانون مناطق آزاد، معافیت‌های مالیاتی مطرح، در ماده 14 معافیت‌های گمرکی و در ماده‌های 15 و 16 این قانون مباحث قانون کار و موسسات مالی و اعتباری خاص آورده شده است. قرار بود که این مناطق، مناطقی باشند که این قانون در آنجا اجرا شود و در صورت موفقیت بتواند الگویی باشد، برای تسری به سرزمین اصلی و در کلان مسئله هم به عنوان حلقه اتصالی بین اقتصاد ملی و اقتصاد بین‌الملل باشد.

وی با تأکید بر اینکه اصلی‌ترین امتیاز در نظر گرفته شده در این قانون، معافیت مالیاتی بوده است، اظهارداشت: این قوانین و مقررات موضوعی نبوده که ما ابداع کنیم و در تمام دنیا از 100 سال پیش که اولین مناطق آزاد ایجاد شده وجود داشته و حذف معافیت مالیاتی به معنی مخدوش کردن هویت ذاتی مناطق آزاد است.

دبیر اجرایی بازرگانی و صنایع منطقه آزاد چابهار ادامه داد: مناطق آزاد در دنیا با عبارت بهشت مالیاتی خوانده می‌شوند، اما متأسفانه از حدود سال 86 یا 87 با تفسیری که سازمان امور مالیاتی از تبصره ماده 193 قانون مالیات‌های مستقیم داشته است، مدعی شدند که فعالین مناطق آزاد هم باید برای بهره‌مندی از این معافیت، اظهارنامه مالیاتی ارایه کنند.

مبرهن با یادآوری اینکه در آن سال با اختلافی که بین دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و سازمان امور مالیاتی پیش آمد، خوشبختانه معاونت حقوقی ریاست جمهوری تفسیر درستی از قانون ارائه کرد، افزود: معاونت حقوقی ریاست جمهوری، قانون مناطق

آزاد را قانون خاص دانست و با اشاره به اینکه این مناطق صرفاً بر اساس قانون خودشان اداره می شوند، مناطق آزاد را شامل تبصره ماده 193 ندانست و اعلام کرد که این قانون در این مناطق قابل اجر نیست.

وی گفت: بعد از سال 1390 که قانون برنامه پنجم مصوب شد، مجدداً سازمان امور مالیاتی با استناد به تبصره 2 ماده 119 قانون برنامه پنجم این ادعا را مطرح کرد و از آن سال به بعد متأسفانه با تمکین برخی از سازمان ها از این امر، عملاً شاهد شروع مخدوش کردن اصلی ترین مزیت مناطق آزاد یعنی معافیت مالیاتی بوده ایم و از این رو براساس تفسیر سال 78 معاونت حقوقی ریاست جمهوری اعتراض کردیم و رفرنس دادیم به اتفاقات سال 78 و همین مسائل هم باعث شکل گیری تشکل فعالین اقتصادی مناطق آزاد شد.

دبیر اجرایی شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد با بیان اینکه از سال 90 به بعد معافیت مالیاتی مناطق آزاد در خصوص مالیات بر درآمد و مالیات بر دارایی با بحث ارائه اظهارنامه و تشخیص توسط ممیزان مالیاتی مخدوش شد، توضیح داد: فعالان مناطق آزاد تا سال 94 که قانون رفع موانع تولید تصویب شد برای متوقف کردن این تصمیم ایستادگی کردند، اما در سال 94 در بند «ت» ماده 31 اشاره شد که باید شرکت های مستقر در مناطق آزاد برای برخورداری از معافیت مالیاتی اظهارنامه ارائه دهند و این اتفاق در پی خبری دبیرخانه و زیرکی وزارت اقتصاد اتفاق افتاد.

وی گفت: در این بند قبل از اینکه فعالین اقتصادی داخل کشور مشمول شوند، برای فعالین اقتصادی مناطق آزاد تکلیف شد که باید جهت بهره مندی از معافیت مالیاتی حتماً اظهارنامه ارائه دهند، نتیجه اینکه یک تشکیکی در معافیت مالیاتی مناطق آزاد بوجود آوردند و آخرین مورد هم همین بحث مصوبه بودجه 1400 است که معافیت مناطق آزاد از مالیات بر ارزش افزوده را حذف نموده است.

میرهن ادامه داد: قبل از این و در زمان اصلاح قانون مالیات بر ارزش افزوده شورای نگهبان ایراداتی بر اصلاح قانون وارد کرد و در مورد عدم شمول قانون مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد اعلام کردیم که برابر با عرف تمامی مناطق آزاد دنیا، خارج از قلمرو گمرکی چیزی به عنوان مالیت و مالیات بر ارزش افزوده وجود ندارد و در این خصوص با تمامی مراجع مسئول از جمله قائم مقام دبیر شورای نگهبان مکاتبه کردیم و جلساتی نیز برگزار شد و همچنین با کمیسیون های مختلف مجلس شورای اسلامی، به ویژه کمیسیون اقتصادی اعتراض مان را مطرح کردیم و توضیح دادیم؛ این خلاف عرف دنیاست و خلاف رویه است و به نوعی نقض اصل قانون مناطق آزاد است.

وی افزود: متأسفانه باید اعلام کنم؛ گروهی کم شمار دارای لابی و قدرت زیادی در مجلس هستند و مسائل را علیه مناطق آزاد سمت و سو می دهند و متأسفانه این عده هم در مرکز پژوهش ها مجلس و هم در شورای نگهبان و نهادهای دیگر نفوذ دارند.

دبیر اجرایی شورای هماهنگی و همکاری فعالین اقتصادی مناطق آزاد با اشاره به اینکه این افراد قدرت دارند در دقیقه 90 و یک شبه کمیسیون تلفیق مجلس را قانع کنند که باید مناطق آزاد در سال 1400 مشمول مالیات بر ارزش افزوده شوند، اظهارداشت: این تصمیم اگر چه اولین حرکت نبوده و متأسفانه ادامه دارد، اما بالاترین ضربه را به مناطق آزاد زد و فعالین اقتصادی مناطق آزاد به عقلای مجلس مانند رئیس کمیسیون اقتصاد و نمایندگان استان هایی که مناطق آزاد در آنها واقع شده اند، امید بسته اند و درخواست می کنیم که توجه ویژه به این موضوع داشته باشند.

وی تأکید کرد: اصلاً بحث فعالان اقتصادی فعلی نیست، شما فکر کنید که 200 هزار واحد سرمایه گذاری با این اقدامات تعطیل شوند و جدای از خسارت های مادی و معنوی که برای کشور دارد، عدم اطمینان به اقتصاد کشور را رقم زده و باعث فرار سرمایه ها می شود، چنانکه شاهد بودیم بیشترین فرار سرمایه در دهه گذشته اتفاق افتاده است.

دبیر اجرایی بازرگانی و صنایع منطقه آزاد چابهار با بیان اینکه حذف معافیت بر مالیات بر ارزش افزوده مناطق آزاد با تفکر تامین بخشی از کسری بودجه دولت، باوری اشتباه است، اظهارداشت: این اقدام نه تنها درآمدی برای کشور ایجاد نمی کند، بلکه به جرات

می‌توان گفت خسارت این کار هزاران برابر بیشتر از درآمد ناچیزی است که ممکن است برای دولت به همراه داشته باشد، مضاف بر اینکه با بسیاری از قوانین بالادستی در تناقض است.

وی گفت: کشورهای همسایه و منطقه رویکرد متفاوتی نسبت به مناطق آزاد دارند و بسیار هم موفق عمل کرده‌اند و قوانین توسعه‌ای این مناطق با قدرت در حال اجراست، در حالی که با روشی که ما پیش گرفته ایم از سرمایه‌گذاری در این مناطق چیزی باقی نخواهد ماند و در واقع با این منطق به مناطقی از سرزمین اصلی با همان قوانین تبدیل می‌شوند.

مبهرن با بیان اینکه ایجاد مناطق آزاد در کشور ابتدا کیش به عنوان پایلوت هدف گردشگری آغاز شد و بعد به مناطق دیگر و فعالیت‌های اقتصادی گوناگون تعمیم داده شد، تصریح کرد: برای این مناطق امتیازاتی ایجاد کردند تا کسب و کارهای خرد و همچنین گردشگری رونق گیرد و در گذر زمان برای توسعه حمل و نقل دریایی و هوایی بستر مناسبی فراهم شد، اما امروز و از دو دهه پیش، این امتیازات را یکی پس از دیگری گرفتند.

وی در پایان با اشاره به اینکه به عنوان یک ایرانی و فعال اقتصادی که سال‌های پایانی عمر کاری خود را پشت سر می‌گذرانند از مسئولین می‌خواهم تکلیف خودشان را با مناطق آزاد روشن کنند، گفت: اگر منطقه آزاد می‌خواهند باید قواعدش را بپذیرند و نمی‌توانند شتر- گاو- پلنگ درست کنند، چرا که مناطق آزاد استانداردهای اولیه‌ای دارد که باید مدنظر باشد و از طرفی باید از طریق مجلس، قوه قضائیه و سایر دستگاه‌های اجرایی نظارت وجود داشته باشد، متأسفانه به جای نظارت صورت مسئله را پاک می‌کنیم و با این شرایط این پروژه اقتصادی ملی بزودی زمین خواهد خورد و باقیمانده سرمایه‌های موجود در مناطق نیز از دست می‌روند.

